

Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 17 mars 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet har remitterat Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Bättre tillsammans är ett ramverk som tar sin utgångspunkt i den första cancerstrategins övergripande mål om att minska risken för cancer, öka överlevnaden vid cancer och möjliggöra bästa möjliga livskvalitet för personer som lever med och efter cancersjukdom.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom den föreslagna strategin och konstaterar att kommuners roll inte berörs i några av utredningens förslag men att det ändå nämns att kommunerna bland annat bör utveckla sitt stöd till anhöriga. Det sistnämnda anser stadsledningskontoret fångas upp väl av stadens program för stöd till anhöriga.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är positivt att vi har en nationell cancerstrategi och att den dessutom uppdateras för de förutsättningar som råder idag. Jag kan konstatera att kommunernas roll inte är i fokus i den föreslagna strategin men det betyder inte att de inte har en roll att spela. Som också nämns finns det mycket som kommunerna kan göra, bland annat gällande anhörigstöd och jag kan precis som stadsledningskontoret konstatera att Stockholms stad arbetar systematiskt med detta.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 19 februari 2025

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss – Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi,
dnr KS 2024/1324-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

År 2009 togs *En nationell cancerstrategi för framtiden* fram, mot bakgrund av att antalet personer med cancer förväntades öka kraftigt. Motiven med strategin var bland annat att minska insjuknande och död i cancer samt att förbättra patientperspektivet och omhändertagandet av patienter med cancer. Strategin har etablerat grundläggande strukturer, stärkt den nationella samverkan och bidragit till en robust svensk cancervård som visar goda resultat.

På en övergripande nivå är problembilden från 2009 relevant fortfarande, men möjligheterna till lösningar och insatser är nya och fler. Det finns också delar i den nuvarande strategin som regeringen och andra aktörer anser behöver förändras för att få ett tydligare grepp om området och kraft att utveckla nya insatser. Några exempel är det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, ökad livskvalitet för patienter med cancer, uppföljning av åtgärder och utvärdering av måluppfyllelse inom strategin.

Bättre tillsammans är ett ramverk som tar sin utgångspunkt i den första cancerstrategins övergripande mål om att minska risken för cancer, öka överlevnaden vid cancer och möjliggöra bästa möjliga livskvalitet för personer som lever med och efter cancersjukdom. Cancerstrategin ska bidra till en bättre folkhälsa och till att minska klyftorna mellan olika grupper i befolkningen, folkhälsan i Sverige är god men ojämnt fördelad.

Utredningens utgångspunkt är att Sveriges cancerstrategi bör definiera övergripande mål som är överblickbara, långsiktiga och speglar de utfall för medborgarna som är mest centrala. Den målstruktur som utredningen föreslår innebär arbete enligt den nuvarande strategins riktning. De övergripande målen i den nuvarande strategin har förenklats. Cancerstrategin föreslås ha tre övergripande mål; minskad risk att utveckla cancer och fler som diagnostiseras tidigt, ökad canceröverlevnad samt bästa möjliga livskvalitet, under och efter cancersjukdom. Till de övergripande målen kopplas delmål som kan sorteras in under fyra målområden; personcentrering, jämlikhet, forskning och innovation samt samverkan och utveckling. Delmålen ska tydliggöra vad som behöver åstadkommas för att uppnå de övergripande målen och öka förutsättningarna för uppföljning.

Förslaget på en uppdaterad nationell cancerstrategi innehåller bland annat förslag till mål för den uppdaterade nationella cancerstrategin och ett förslag till hur den ska följas upp. Den tar upp cancer ur ett befolkningsperspektiv, ur ett patientperspektiv och ur ett system- och verksamhetsperspektiv. Utredningen lämnar både bedömningar och förslag. Förslagen riktas till regeringen och omfattas av utredningens konsekvensanalyser. Bedömningarna uttrycker utredningens önskade riktning för ett område och kan rikta sig till regioner, kunskapsstyrningsorganisationen och andra aktörer med relevans för cancerstrategin.

Kommuner anges uttryckligen endast i ett fåtal av utredningens bedömningar och inte i några av utredningens förslag. I utredningens bedömningar beskrivs bland annat att kommunerna bör utveckla sitt stöd till närstående. Närståendes behov behöver lyftas

fram genom stärkt kunskap om närståendeperspektivet, exempelvis genom rutiner för att uppmärksamma närståendes behov och förbättrad information till de närstående om befintliga stödinsatser. Regionerna och kommunerna bör gemensamt kartlägga och synliggöra rehabiliteringsutbud. Utvecklingen av en god och nära vård såväl som en nära samverkan mellan region och kommun kan bidra till att tydliggöra det rehabiliteringsutbud som finns tillgängligt regionalt och lokalt.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är av yttersta vikt att minska cancerrisken genom ett strategiskt och samordnat hälsofrämjande och förebyggande arbete samt att minska sjuklighet och dödlighet i cancer genom tidig diagnostik.

Stadsledningskontoret anser i likhet med utredningen att vården ska vara personcentrerad och jämställd. Stadsledningskontoret svarar på remissen utifrån ett kommunalt perspektiv.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom föreslagen strategi. Stockholm stads program för stöd till anhöriga ger riktning och ramar för stadens arbete med stöd till anhöriga. Staden erbjuder stöd till anhöriga på olika sätt och till en bred målgrupp. Programmet är ett viktigt styrdokument för att stärka och fortsätta utveckla anhörigperspektivet. Programmet bidrar till att medvetandegöra att anhörigstöd är ett ansvar för alla medarbetare och chefer samt ge legitimitet och fokus på frågor om anhörigstöd.

God och nära vård kan beskrivas som ett övergripande mål för den förändringsresa som pågår inom vård och omsorg över hela Sverige. Stockholms stad har tagit fram en handlingsplan och det finns ett antal styrdokument för staden som går i linje med intentionerna inom god och nära vård. Det handlar bland annat om Stockholms stads kvalitetsprogram men också särskilda program med fokus på till exempel digitalisering, hållbar arbetssituation, anhöriga, äldre, personer med riskbruk, missbruk och beroende, hemlöshet, personer med funktionsnedsättning, arbetet kring våld i nära relationer samt arbetet kring trygghet och kriminalitet.